

Vesthimmerlands Kommune
Viborg Kommune

Aarhus fysisk planlægning og
VVM

J.nr. NST-131-00101

Ref. surhe

Den 28. oktober 2011

Supplering til den sammenfattende redegørelse i forbindelse med VVM-processen for udvidelsen af et naturgaslager ved LI. Torup

Vesthimmerlands og Viborg Kommuner har været hørt i forbindelse med den sammenfattende redegørelse for VVM-processen, og kommunerne har afgivet udtalelser her til.

Med udgangspunkt i kommunernes udtalelser og sagens øvrige oplysninger har Naturstyrelsen udarbejdet en supplering til den sammenfattende redegørelse.

Kommunernes udtalelser

Viborg Byråd udtaler "stor betænkelighed" ved det reducerede projekts gennemførelse, da Byrådet finder, at der er usikkerhed om projektets samlede effekt på miljø og naturværdier i fjorden.

Det er Viborg Byråds vurdering, at der er risiko for, at projektet ikke kan gennemføres uden at påvirke de beskyttede arter og naturtyper negativt eller vanskeliggøre genopretningen af en god bevaringsstatus.

Kan det ikke med sikkerhed afvises at projektet:

- kan påvirke de beskyttede arter og naturtyper negativt
- eller vil vanskeliggøre genopretningen af god bevaringsstatus

er det ligeledes Viborg Byråds vurdering, at habitatdirektivets bestemmelser forhindrer, at der kan meddeles tilladelse til projektet.

Viborg Byråd opfordrer i øvrigt til, at alternative anvendelsesmuligheder for saltet undersøges.

Vesthimmerlands Kommune udtaler sin tilfredshed med at være blevet hørt, og med at projektet er reduceret til gavn for Limfjordens miljø. Byrådet anbefaler dog, at projektet kun skal gennemføres, hvis det ikke har negative konsekvenser for fjordmiljøet.

Skive Kommune har på grund af sin kystlinje langs Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord været holdt orienteret i sagen, selv om der ikke har været noget formelt krav om, at kommunen skulle inddrages i sagens behandling.

Kommunernes udtalelser vedlægges.

Natura2000

Som led i udarbejdelsen af kommuneplantillægget er der foretaget en konsekvensvurdering i forhold til EF-habitatområde H30 og EF- Fuglebeskyttelsesområderne Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning jf. habitatreglerne¹. Konsekvensvurderingen fremgår af tillæggets VVM-redegørelse.

Konsekvensvurderingen for Natura 2000-områderne viser, at projektet ikke medfører en forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne, eller forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter området er udpeget for. Det gælder ligeledes for områdets bilag IV-arter.

Overholdelse af de fastsatte miljøkvalitetskrav for udledning af metaller og miljøfremmede stoffer sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau for udledningen af disse stoffer til Natura 2000-områderne Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning. Det betyder således, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning eller skade på Natura 2000 området, dets integritet eller de arter, der er en del af udpegningsgrundlaget.

Da det er forudsætning for, at projektet kan gennemføres, at udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne ikke påvirkes, og alternativerne til det ansøgte projekt findes belyst i tilstrækkeligt omfang, er det Naturstyrelsens vurdering, at kommunernes udtalelser ikke giver anledning til afgørende nye oplysninger i sagen. Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen fastholder på den baggrund vurderingen af, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte projekt.

Planforhold

Viborg Kommune har i forbindelse med udtalelsen bemærket at det reducerede projekt er i overensstemmelse med de gældende lokalplaner for naturgaslageret. På baggrund af Viborg Kommunes udtalelse til den sammenfattende redegørelse er der efter dialog med Viborg og Vesthimmerlands kommuner foretaget mindre tekniske ændringer i kommuneplantillægget.

- Der er sat en fodnote ind, således at der ikke er tvivl om at de nuværende rammebestemmelser om bygningshøjder, udformning m.m. forsat er gældende
- Bestemmelserne om højde er fjernet, da projektet ikke kræver ændringer af gældende lokalplaner
- Bestemmelsen om beplantning er fjernet, da der ikke skal etableres nye kavernepladser, og der allerede er etableret beplantning omkring det eksisterende anlæg
- Bestemmelsen om grundvand er fjernet, da der ikke skal laves en ny lokalplan, og emnet er derfor overført til VVM-tilladelsen.
- Der er indsat en præcisering af, at selve anlægget ligger uden for kystnærhedszonen, men at man benytter et pum-

---

¹ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

pehus ved Virksund som ligger inden for kystnærhedszonen og strandbeskyttelseslinjen

Alternativer

I VVM-redegørelsen for LI. Torup Gaslager fremgår beskrivelser, overvejelser og vurderinger af alternativerne til det ansøgte projekt. Alternativerne omfatter blandt andet alternativ placering af gaslageret, eksport af saltvand til Akzo Nobel Salt A/S i Mariager, etablering af saltproduktion i LI. Torup, udskylning via anden lokalitet (bl.a. Jammerbugt), 0-alternativ m.fl.

Alternativer er også behandlet i den sammenfattende redegørelse for VVM-processen, som har været udsendt til udtalelse i kommunerne. Det skal i den forbindelse understreges, at reduktionen af projektet² undervejs ikke har givet anledning til ikke fortsat at fravælge alternativet. Reduktionen har heller ikke givet anledning til at ændre vurderingen af alternativerne.

Viborg kommune har bemærket; *Byrådet anbefaler, at der undersøges et alternativ ved, at der etableres en rørledning fra Virksund til Jammerbugt i forbindelse med nedgravning af Skagerrak 4.*

I forbindelse med udarbejdelsen med VVM-redegørelsen blev alternativet med udledning i Løgstør Bredning eller Jammerbugt overvejet, men fravalgt da det er meget kostbart uden væsentlig miljømæssig gevinst. Etableringen af Skagerrak 4 ændrer ikke på den vurdering, da der ikke vil være en betydelig synergieffekt mellem etableringen af de to ledninger. Der skal være en betydelig afstand mellem en vandledning og et jævnspændingskabel, således at de ikke vil kunne lægges i samme kabelgrav. Et parallelt forløb vil desuden kunne påvirke forsyningssikkerheden på elnettet. Skagerrak 4 er planlagt etableret før genudskylningerne af kaverne ved LI. Torup.

Foranlediget af nye oplysninger om Akzo Nobel-alternativet har Naturstyrelsen søgt Akzo Nobel-alternativet yderligere oplyst.

Naturstyrelsen har således haft kontakt med Energinet.dk og Akzo Nobel Salt A/S. Desuden har Energistyrelsen fremsendt et notat vedrørende tilladelser til oplagring af naturgas i LI. Torup og Stenlille. Oplysninger fra Energinet.dk, Akzo Nobel og Energistyrelsen er vedlagt.

Naturstyrelsen har med iagttagelse af de nye oplysninger fra Akzo Nobel Salt A/S og Energinet.dk, samt notatet fra Energistyrelsen foretaget endnu en vurdering af Akzo Nobel-alternativet.

Der er ved kontakterne med Akzo Nobel Salt A/S, Energinet.dk og Energistyrelsen ikke kommet nye oplysninger frem, som ændrer ved Naturstyrelsens tidligere vurderinger af spørgsmålet om proportionalitet samt Naturstyrelsens mulighed for at pålægge Energinet.dk Akzo Nobel-alternativet.

---

² Oprindeligt var der også ansøgt om etablering af 9 nye hulrum, men den del af ansøgningen har Energinet.dk senere frafaldet, hvorved den forventede udskyllede mængde af salt og metaller er væsentlig reduceret.

Naturstyrelsen kan i forbindelse med fastsættelse af vilkårene for en tilladelse fremme miljømæssigt hensigtsmæssige løsninger, såfremt disse vilkår er saglige og proportionale.

I vurderingen af spørgsmålet om proportionalitet indgår en afvejning mellem på den ene side eventuelle miljømæssige gevinster og på den anden side yderligere udgifter for ansøgeren i forbindelse med gennemførelsen af vilkårene.

Akzo Nobel-alternativet er vurderet til at være forbundet med så store omkostninger, at de ikke står mål med miljøgevinsten.

Uran

Det foreløbige generelle miljøkvalitetskriterium for uran på 0,006 µg/l og det foreløbige kort-tids-kvalitetskriterium på 0,5 µg/l er som nævnt i den sammenfattende redegørelse i Bilag D baseret på en relativ kort datasøgning, og er derfor fastsat på et konservativt grundlag. Miljøstyrelsen har efterfølgende endeligt fastsat et generelt miljøkvalitetskriterium for uran på 0,015 µg/l og et kort-tids-kvalitetskriterium på 2,3 µg/l.

I henhold til bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav, nr. 1022/2010, § 11, stk. 2 kan der fastsættes vilkår på baggrund af kvalitetskriterierne med det forbehold, at vilkårene kan blive revideret ved fastsættelse af et endeligt miljøkvalitetskrav.

Der er i afgørelsen om udledningstilladelsen i Miljøgodkendelsen fastsat udlederkrav til uran, der skal sikre, at kvalitetskriterierne er overholdt.

Meddelelse om projektilpasninger

Energinet.dk meddelte den 28. september Naturstyrelsen (tidligere Miljøcenter Århus), at Energinet.dk havde revurderet behovet for at udvide gaslageret. Energinet.dk besluttede på den baggrund at reducere det ansøgte projekt fra at omfatte genudskylning af 7 kaverner samt etablering af 9 nye kaverner til kun at omfatte genudskylning af de 7 eksisterende kaverner.

Energinet.dk har i brev af 24. oktober 2011 oplyst Naturstyrelsen om, at Energinet.dk endnu en gang har revurderet grundlaget for projektet og på den baggrund besluttet at foretage en yderligere reduktion af det ansøgte projekt. Det fremgår af brevet:

Energinet.dk har efterfølgende endnu en gang revurderet grundlaget for projektet og er kommet frem til, at projektet kan reduceres yderligere til kun at omfatte 1 genudskylning af hver af de 7 eksisterende kaverner. Dette vil i første omgang være tilstrækkeligt til at udføre det nødvendige forebyggende vedligeholdelsesarbejde; nemlig udskiftning af brøndstreng og brøndhoved, montage af ny sikkerhedsventil samt gendannelse af det volumen, som kavernerne er krympet siden de blev anlagt.

Projektet forventes at strække sig over ca. 7 år.

Energinet.dk har videre oplyst, at der fortsat er behov for opretholdelse af arealreservationer i kommuneplantillægget til nye kaverner.

Det projekt, som Energinet.dk nu ønsker at gennemføre har i fuldt omfang været en del af det materiale, som har været udsendt i offentlig høring. Reduktionen medfører ikke nye miljøpåvirkninger, og der lægges ikke yderligere restriktioner på arealanvendelsen i området som konsekvens af reduktionen. Reduktionen af projektet kræver derfor ikke udarbejdelse af et fornyet forslag til kommuneplantillæg med en ny høringsfase.

Naturstyrelsens afgørelse omfatter på baggrund af revurderingen af det aktuelle behov for at udvide gaslageret, og Energinet.dk's beslutning om at reducere projektet yderligere, således alene tilladelse til vedligeholdelse og én genudskylning af hver af de syv eksisterende kaverner.

Total udledte mængder

Det reducerede projekt med kun 1 genudskylning af hver af de eksisterende kaverner i stedet for 3 genudskylninger betyder, at de beregnede maksimale udledninger af stoffer reduceres yderligere til ca. 1/3 i løbet af hele udskylningsperioden.

Genudskylningen vil fortsat ske med et krav om en maksimal udskylnings-hastighed på 240 m³/h, og der er fortsat krav om, at der først skal gennemføres et pilotprojekt med en maksimal skyllehastighed på 120 m³/h, svarende til genudskylning af kaverne TO-8.

Nedenstående tabel viser prognosen for de udledte totale mængder af metaller, glycoler og kulbrinter for pilotprojektet og én genudskylning af de 7 eksisterende kaverner samt den årlige udledning af stofferne som gennemsnit af 7 år.

	Pilotprojekt	Reduceret projekt	Reduceret projekt
		Én genudskylning af 7 eksisterende kaverner	Én genudskylning af 7 eksisterende kaverner
	Saltmængde: 139.737 ton	Saltmængde: 1.054.620 ton	Årlig udledning som gennemsnit af 7 år
Stof	Total (kg)	Total (kg)	Pr. år (kg)
Antimon	0,4	3	0,4
Arsen	2,3	17	2,4
Barium	91	686	98
Bly	8,2	61	8,7
Bor	46,4	350	50
Cadmium	0,32	2	0,3
Chrom	3,3	24	3,4

Cobolt	1,4	11	1,6
Jern	3.290	24.256	3.465
Kobber	8	59	8,4
Kviksølv	0,43	3	0,4
Mangan	59,4	285	40
Molybdæn	5,7	43	6,1
Nikkel	4,5	32	4,6
Selen	-	105	15
Strontium	3.100	23.202	3.314
Sølv	0,1	0,5	0,07
Thallium	0,5	4	0,6
Tin	-	11	1,6
Vanadium	2,2	56	8
Uran	0,5	4	0,6
Zink	36	259	37

Udledningen af metaller fra kun 1 genudskylning af eksisterende kaverne vurderes til ikke at have væsentlig betydning for vandområdet, jf vurderingerne i sammenfattende redegørelse Bilag D (afsnit 1c), som er foretaget for 3 udskylninger af eksisterende kaverne.

Glycoler og kulbrinter findes i grundbrønden, og der er derfor ikke ændringer i forhold til vurderingerne i sammenfattende redegørelse Bilag D (afsnit 1c), som er foretaget for 3 udskylninger af eksisterende kaverne.

Med overholdelse af miljøkvalitetskrav for metaller og miljøfremmede stoffer sikres et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau for udledningen af disse stoffer til Natura-2000-områderne Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning

Det reducerede projekt med kun 1 genudskylning af hver af de eksisterende kaverne betyder, at de beregnede maksimale udledninger af kvælstof og fosfor reduceres til maksimalt 368 kg fosfor og 2,6 ton kvælstof i hele udskylningsperioden. De årligt udledte mængder af næringsstoffer som gennemsnit af en 7 årig periode udgør maksimalt ca. 0,015 % af det kvælstof og 0,05 % fosfor, der er tilført Skive, Lovns, Risgårde området i perioden 2001-2005.

På baggrund af den hidtidige og kommende indsats og udledningsstørrelse og forhold til belastningen til området, vurderes, at den reducerede udledning i kumulation med andre projekter og planer ikke vil have væsentlige virkning eller skadevirkninger i forhold til udpegningsgrundlaget for Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning i forbindelse med habitatdirektivet eller være i strid med vandramme- og habitatdirektivets bestemmelser for de aktuelle vandområder. Der henvises til vurderingerne i sammenfattende redegørelse Bilag D, (afsnit 1A) gældende for 3 udskylninger af eksisterende kaverne..

Beslutning

Naturstyrelsen har på grundlag af ansøgningen, VVM redegørelsen, de offentlige høringer, høringerne af de offentlige myndigheder og egne undersøgelser besluttet at udstede et kommuneplantillæg, der gør det muligt for Energinet.dk at gennemføre en genudskylning af hver eksisterende kaverne ved LI Torup Gaslager.

På baggrund af kommuneplantillægget vil der blive udstedt en VVM tilladelse med vilkår til Energinet.dk, og Miljøstyrelsen kan udarbejde en Miljøgodkendelse med tilhørende udledningstilladelse.

Der er i forbindelse med processen foretaget en række tilpasninger. På baggrund heraf og de opstillede vilkår finder Naturstyrelsen det forsvarligt at meddele tilladelse til de dele af det ansøgte projekt, som omfatter sikkerhedsmæssigt vedligehold og én genudskylning af hver eksisterende kaverne.

Vedlagt:

- Den sammenfattende redegørelse, der har været til høring i kommunerne (bilagene med udkast til afgørelser er ikke vedlagt, da de er erstattet af de endelige afgørelser)
- Vesthimmerlands Kommunes og Viborg Kommunes udtalelser til den sammenfattende redegørelse
- Oplysninger fra Energinet.dk, Akzo Nobel Salt A/S og Energistyrelsen